

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXIX-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 5-6/ БЕРЕЗЕНЬ 2018 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

ДОРОГІ УКРАЇНЦІ РУМУНІЇ! ЩИРО ВІТАЮ ВАС ІЗ ВЕЛИКОДНІМИ СВЯТАМИ!

Воскресіння Христове дає нам тверду впевненість у перемозі добра над злом, правди над брехнею, життя над смертю. Це Свято стало поворотним пунктом в історії світу і в історії кожного з нас.

При цій нагоді я хочу подякувати всім тим, хто є прикладом вірності і любові у нашій спільноті, тим, які вже не один рік підтримують українську громаду та єдність українців Румунії.

Нехай Світло Воскресіння Христового дає нам сили побороти всі труднощі, які випадають на нашій дорозі, та непохитну віру в кращий день.

У ці весняні дні бажаю вам і вашим рідним відчувати повноту життя та родинне тепло. Нехай Господь-Бог дарує вам любов, радість, мир та злагоду на довгій літа!

Христос воскрес!

Голова Союзу українців Румунії,
Депутат Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ

У номері:

- *Подвійне свято в Яській громаді* ▶ стор. 2
- *Тристороння зустріч щодо Гуцульщини* ▶ стор. 3
- *Баямарські українці – на Фестивалі* ▶ стор. 4
- *Покинув нас друг-етнограф Юрій Чига* ▶ стор. 5
- *«Він йшов, де був плач навкруги...»* ▶ стор. 6
- *Знати рідну мову – таки гонорово!* ▶ стор. 7
- *Свято рідної мови в Сігеті* ▶ стор. 8
- *Українці з Тімішу вшанували Кобзаря* ▶ стор. 9
- *«Прості обличчя непростої історії»* ▶ стор. 10
- *«Щоб зберегти святі цінності нащадкам»* ▶ стор. 11
- *«Розлуки – на недотоптаній траві...»* ▶ стор. 12
- *Викладач Тетяна Папарига-Дрозд* ▶ стор. 13
- *Березень – Місяць Тараса Шевченка* ▶ стор. 14
- *Ісус Христос здоров'я шле з небес* ▶ стор. 15
- *Прийшла весна – жіноче свято принесла* ▶ стор. 16

Подвійне свято в Яській українській громаді

Березень – це Місяць міжнародних свят. Я нарахував двадцять дев'ять без свята, присяченого великому Кобзарю Шевченку, яке також можна зарахувати до міжнародних, які в наші дні відзначають на всіх континентах. У березні ми, серед інших, згадуємо і такі дати, як 3 березня – Всесвітній день письменника, 8 березня – Міжнародний жіночий день, 21 березня – Всесвітній день поезії і список можна продовжити. Все ж, не треба забувати, що березень це початок весни, яку починаємо очікувати вже із середини зимового періоду, а іноді і з самої осені. Воно надихає і змушує нас по-новому поглянути на все, на оточуючу природу, на власні перспективи, бо дарує надію на те, що, разом із пробудженням життя навколо нас, і наш власний настрій також прокинеться і заб'є весняним ключем. Початок весни – це завжди неперевершене диво. Напевно, це найкращий для більшості період року. А може, це і тому, що в березні місяці ми відмічаємо і жіночий день?

Найніжніше і найжіночніше свято в році – 8 березня. В цей день дівчата і жінки очікують сповнення своїх побажань, квітів і мріють про... «жіноче щастя». Саме на початку весни хочеться побувати в казці, відчути себе коханою, ніжною, рідною. Від найменшої дівчинки до дорослої леді, мами і бабусі, всі жінки хочуть відчути увагу сильної половини до них, їх турботу, доброту. Це насправді світле весняне свято щоразу нагадує нам про найцінніше та найпрекрасніше, що в нашому житті, – кохання, любов до рідних, сімейне благополуччя та турботу про дітей, тепло материнських рук і родинний затишок, жіночу мудрість, любов і милосердя.

А щоб зробити цей чудесний весняний день приємнішим та яскравішим, комітет Яської філії СУР підготував для прекрасної половини кілька цікавих моментів: в період 6-9 березня, напередодні Міжнародного жіночого дня, в приміщенні нашої філії була організована виставка книг (тому що ми заодно святкували і День письменника) українських письменників з нашої країни та України під гаслом «Ода письменникам» та «Слово збереже світ»; а 11 березня в гарно прибраному залі Клубу лікарів, де відбувся урочистий захід, ми представили виставку портретів улюблених українських письменників з України та Румунії.

Розпочався святковий захід з привітання заступника голови СУР, голови Яської філії підписувача цих рядків, який від імені керівництва СУР, також і комітету Яської філії, побажав присутнім в залі жінкам міцного здоров'я, успіхів у роботі, великого жіночого щастя, любові, добра.

Він нагадав історію виникнення свята, що пов'язане з намаганням жінок бути рівними у правах із чоловіками. Голова філії навів приклади професій, в яких прекрасна половина була першою, назвав імена жінок-учених, рекорди, які завоювали представниці прекрасної половини. Хіба ж можна уявити сьогодні будь-яку професію без жінок? Адже їм під силу підкоряти всі горизонти. Наприкінці свого виступу голова філії наголосив на кількох цікавих фактах, афоризмах та цитатах про жінок.

Особливим моментом заходу для цього, була музично-літературна програма підготовлена учнями, студентами та викладачами, – членами та прихильниками нашої організації.

Розпочалась музично-літературна програма з віршованих рядків у виконанні Маріанни Шевченко та Серджу Потлогом. Святкова концертна програма порадувала присутніх запальними піснями, віршами та іншими моментами. Теплі і ніжні слова захоплення, глибокої вдячності та шани пролунали на адресу люблячих дружин, сестер, матерів, бабусь та просто для усіх жінок планети. Захоплюючий момент – у багатьох випадках до сліз – був викликаний поезією «На день матері без матері» поета і прозаїка Михайла Трайсти. Потім пролунали пісні у виконан-

ні Матея Карічука, учня Національного коледжу мистецтв ім. Октава Банчіла на гітарі. Справжній музичний подарунок вирішили зробити одразу три талановиті солісти – члени прихильники нашої організації: Маріанна Шевченко, Александр Тарацану та Серджу Потлог. Вони виконали найромантичніші хіти усіх часів та народів. Завершила лінійку пані Отілія Захарова з того ж коледжу, яка своєю майстерністю й емоційністю виконання подарувала усім присутнім кілька улюблених пісень під супроводженням гітари та аплодисменти запрошених.

На нашу думку, захід заслужив зусилля організаторів, а наші гості, особливо представниці прекрасної половини, залишилися вдячними за моменти, проведені в невеликій українській родині міста Яси. Важко описати словами, наскільки тепла і святкова атмосфера була у залі під час концерту, а тому і не дивно, що гучні аплодисменти звучали після кожного номеру. З гарним настроєм та квітами залишали Клуб лікарів після концерту жінки, дякуючи за це артистам та організаторам свята.

Від імені Яської філії СУР бажаю, щоб у кожній жіночій долі, і не тільки у святкові дні, було сонячно і затишно. Нехай надійною опорою для вас буде родина, яка, немов весняне деревце, квітує і проростає новими пагінцями. Бажаю всім представницям прекрасної статі міцного здоров'я і благополуччя, великого особистого щастя, уваги й любові від рідних і близьких людей.

Довідка:

«Місяць назвали так тому, що в березні плаче білокора береза, коли наші предки вирубали значні ділянки березового лісу для землеробства, була поширена назва «березіль», утворена з основ двох слів – «береза» і «золи» (заготівля березового попелу для виготовлення скла). Про те, як слово потрапило в літературну мову, визначити досі складно. У фольклорних матеріалах слово «березень» вживається рідко і здебільшого в найновіших записах, частіше в українській народній творчості трапляється назва «март» або «марець». Назва «березень» закріпилась за місяцем лише у середині XIX століття. До речі, є таке народне прислів'я про березовий сік: «Парубок нап'ється – велетнем стане, дівчина нап'ється – коханого зустріне». За іншою версією, березень походить від давньоукраїнського слова «сухий» (від сушіння зрубаних дерев). Також березнем слов'яни могли називати цей місяць тому, що в березні палили на вугілля березу, а в теплих районах вже збирали березовий сік. У Білорусі його так і називають – сакавік. У хорватів березень кличуть. Вважається, що цього місяця мало буває опадів і в лісі сухо... А ще в народі називають березень каплюжником, капелюжником, крапельником. За швидке сніготанення і появу перших таловин – протальником. Прозвали березень наші предки і свистуном, свистунцем».

Віктор ГРИГОРЧУК,
голова Яської філії СУР

Тристороння зустріч щодо спільних ініціатив розвитку Гуцульщини

23 лютого голова Рахівської районної ради Василь Дан та голова Рахівської райдержадміністрації Павло Басараба приймали делегації від Союзу українців Румунії та Косівського району Івано-Франківської області – повідомила прес-служба Рахівської районної ради.

Василь Іванович звернувся до всіх присутніх із вітальним словом та щиро подякував представникам румунської та косівської делегацій, зокрема: голові Союзу українців Румунії, депутатові Парламенту Румунії Миколі Петрецькому та голові Союзу українців Румунії Марамурського повіту Мирославу Петрецькому, голові Косівської районної ради Павлові Ванджураку, кандидату сільськогосподарських наук, директорі Комунального закладу «Гуцульська Гражда» Василеві Лосюку, голові Всеукраїнського підрозділу «Гуцульщина», кандидату біологічних наук, в. о. директора Національного природного парку «Гуцульщина» Юрієві Стефураку за підтримку проявленої ним ініціативи щодо зустрічі на Рахівщині.

У заході також взяли участь голова Квасівської сільської ради Василь Діміч, депутати Рахівської районної ради Дмитро Тулик та Микола Беркела.

Під час зустрічі сторони у теплій, дружній атмосфері одноставно підтримали ініціативу заснування Міжнародного фестивалю ліжництва, попередньо узгодили місце та дату проведення першого фестивалю – с. Кваси Рахівського району, серпень 2018 року, та анонсували підписання найближчим часом тристоронньої Угоди про співпрацю.

Павло Басараба у своєму виступі зазначив, що, як очільник виконавчої влади району, бере на себе зобов'язання щодо втілення у життя всіх досягнутих домовленостей.

Крім того, у ході зустрічі представники Косівщини запропонували спільно

звернутися до ЮНЕСКО з ініціативою щодо включення гуцульського ліжника до об'єктів нематеріальної спадщини.

Представники делегацій щиро подякували Василю Івановичу та Павлу Васильовичу за гостинну зустріч і висловили сподівання на плідну співпрацю у справі розбудови тристороннього партнерства.

Стан української освіти в Румунії

Роль мови у формуванні самовираженні особистості величезна. Мова – то магічне дзеркало, невичерпний засіб спілкування. У мові відображено життєвий досвід, сприйнятий людством від давнини до сучасності. При цьому мова відображає не лише те, що на поверхні, а й невидиме для ока, внутрішню суть речей, не лише світ матеріальний, а й світ ідеальний, який відзеркалюється в умогляді, фольклорі, текстах, ідеях.

Особливе значення має рідна мова, що стає для кожної людини одним з найцінніших надбань.

Вивчення української мови в Румунії має вже свою традицію. Офіційно його заведено внаслідок Реформи освіти 1948 року. За цей час пройдено різні етапи, протягом яких досі назбиралось чимало всіякого досвіду. Помітні можливості покращення україномовного навчання настали після грудневої Революції 1989 р., коли наша країна приступила до здійснення демократичних реформ у всіх галузях суспільної діяльності.

На сучасному етапі серед найважливіших пріоритетів своєї етнополітики Румунія визначає, насамперед, відновлення у всій повноті духовно-культурного життя етнічних груп на принципах їх інтересів та запитів стосовно мови, культури, тради-

цій та створення для цього відповідних сприятливих умов. Цей процес надто складний і вирішується поступово.

Духовні надбання етнічних груп виступають важливою складовою й потужним чинником збагачення культури усього

Сігетський ліцей імені Тараса Шевченка

румунського суспільства. Передусім, Румунією гарантується право етнічних груп на національно-культурну автономію: користування й навчання рідною мовою, чи вивчення рідної мови в державних навчальних закладах, розвиток етнічних культурних традицій, сповідування своєї релігії, задоволення потреб у літературі, мистецтві, засобах масової інформації, створення культурних і навчальних закладів національних меншин та

будь-яку іншу діяльність, яка не суперечить чинному законодавству.

Громадяни Румунії мають конституційне право на безкоштовну освіту в усіх державних і комунальних навчальних закладах, незалежно від статі, раси,

Румунії», «Про ратифікацію Європейської Хартії регіональних мов або мов меншин», «Закон про освіту», інші законодавчі документи Румунії.

Національне законодавство і практика регулювання етнополітичних процесів у галузі освіти формується нашою державою відповідно до міжнародних норм та рекомендацій, викладених у Загальній декларації прав людини, Рамковій конвенції про захист національних меншин, Європейській Хартії регіональних мов або мов меншин, Гаазьких рекомендаціях Верховного комісара ОБСЄ щодо прав національних меншин на освіту та інших документах.

Міністерство національного виховання у повному обсязі здійснює роботу щодо імплементації та впровадження Європейської Хартії регіональних мов або мов меншин відповідно до Закону Румунії «Про ратифікацію Європейської Хартії регіональних мов або мов меншин» та згідно з переліком національних меншин Румунії, до мов яких застосовуються положення Хартії (болгарської, вірменської, грецької, італійської, німецької, польської, ромської, російської, сербської, словацької, турецької, угорської, української, хорватської та чеської).

(Далі буде)

Ельвіра КОДРЯ

УКРАЇНЦІ МІСТА БАЯ МАРЕ – УЧАСНИКИ 25-ГО ВИПУСКУ ФЕСТИВАЛЮ УКРАЇНСЬКИХ КОЛЯДОК

(Продовження з попереднього числа)

Зал був переповнений учасниками та пройнятий українським духом. Фінансова підтримка була з боку Міністерства культури та Відділу Повітової ради культури, де працював радником Юрій Паращинець, який разом зі своєю групою колядників з Бая Маре «Capella Rivulina» прикрасив українське свято. Представниця СУР в Міністерстві культури Ярослава Колотило мала головне завдання у фінансовій підтримці цього фестивалю.

Щороку Фестиваль українських колядок Мараморощини здобував національного значення, а опісля й міжнародного.

Організатори Десятого Фестивалю колядок та зимових обрядів, який відбувся в місті Сігеті 11-12-го січня 2003 р., підписувач цих рядків як голова Марамороської філії СУР та його співробітник Мирослав Петрецький віддали всі сили для його успішного проведення і постарались, щоб учасниками цього фестивалю були три колективи колядників з України та щоб Українське Ужгородське телебачення висвітлювало цю подію в житті українців Румунії.

Директор Будинку культури Василе Мусте сказав, що з-між п'ятиох фестивалів, на яких він був присутнім, останній вийшов найкраще. І з точки зору концепції програми, над якою серйозно попрацювали організатори, і підготовки ведучих – братів Мирослава та Аделіни Петрецьких, дітей Мирослава Петрецького.

15-й випуск Сігетського фестивалю Колядок та зимових обрядів відбувся 12-го січня 2008 р., в цьому брали участь, окрім колядників Мараморощини, гості із Сату Маре (дитяча група колядників із Мікули), Ботошан (група дорослих колядників), Польщі (група

«Ірмос») та України (Іван Месинчук – соліст гурту «Край» з міста Рахів).

Відкриття фестивалю та урочистий концерт пройшов у залі ім. Віорела Костіна.

Відкрив концерт організатор Фестивалю Мирослав Петрецький, голова Марамороської філії СУР, який представив гостей та учасників фестивалю: – Степан Бучута – голова СУР та депутат Парламенту Румунії, Єудженія Годжа – мер міста Сігету Мармаціей, Іштван Береш – заступник мера міста, Ярослава Колотило – радник у Міністерстві культури. «Вільне слово» в статті «З Новим роком, з новим щастям! Злагоди і миру – всім українцям!» наводить про 15-ий фестиваль українських колядок та обрядів: «Цей фестиваль приводить до відновлення народних звичаїв, до обміну різних місцевих обрядів». А також: «З давніх-давен у нас, українців, словом і ділом, словесним твором і магичним актом, всією обстановкою люди створюють в ці дні образ багатства, щастя, миру й спокою в своєму домі... Ось чому ми сьогодні не уявляємо собі зими без Різдва Христового, а Різдво без Вертепа, колядування, і вже 15 років підряд без Фестивалю».

(Продовження на 10 стор.)

Степан БУЧУТА

НІКОЛИ НЕ ПІЗНО ВІДЗНАЧИТИ ЖІНОЧИЙ ДЕНЬ!

17 березня 2018 р. в Сігеті відбулася конференція «Українська жінка в нашому суспільстві», організована жіночою організацією з її головою п. Ледією Співалюк з допомогою голови СУР Мараморощини п. Мирослава Петрецького.

У гарно прибраному залі зібралося багато марамороських жінок різного віку, і дуже приємно, що в дійстві брали участь багато молодих жінок, бо це означає, що і наша молодь, зокрема, цікавиться діяльністю СУР.

Дуже приємним стало і те, що при вході до залу всі присутні чоловіки, разом із п. депутатом Миколою-Мирославом Петрецьким, головою СУР, та п. Мирославом Петрецьким і заступниками, дарували кожній жінці по квітиці, а потім у своїх промовах оцінювали роль жінки у суспільстві.

Нам депутат побажав жінкам здоров'я, терпіння виховати молоде покоління в

дусі любові до рідної мови, до рідних місцевостей.

Говорити про жінок, про їх значення і роль в сім'ї і суспільстві можна б багато, включно давати різні цитати видатних людей про жінку і подібне.

Та головне усвідомити, що жінка-мати є центром світу, адже тільки вона спроможна на таке диво – привести на світ нове життя, нову істоту, й тому, мабуть, такі

слова, як весна, любов – жіночого роду.

Старе єврейське прислів'я каже: «Чоловік має жінку – має хату, господу», і це вже говорить про роль жінки без зайвих слів.

Може, не випадково місяця

березня відзначаємо і Великого Кобзаря, тому що для нього українка-мати, мама-сестра-жінка мали найбільше значення.

Шевченко усвідомлює, що тільки поруч із жінкою він

зможє здобути щасливого родинного побуту. Коли йому це не вдається, він озлоблюється, а після неблагополуччя з Ликерією напише до брата: «Добре, що ти не посадив яблуні і груші, бо я зі своєю молоддю, не побравшишися, розійшлися. Що мені робити? Я одурію на чужині і на самоті».

Я від всього серця хочу побажати всім жінкам мирного, тихого неба над головою, щоб гарно виховувати своїх дітей, внуків (чому ні, і чоловіків), багато здоров'я, терпіння гарно пройти Великодній піст, щоб весело і з чистою душею зустріти Великодні свята.

А ще усвідомити свою роль у суспільстві і бути гідними цього.

Хай Вам Бог допомагає, а Свята Матінка бере під свій покров!

Анна САМБОР

ПОКИНУВ НАС ВІРНИЙ І ЩИРИЙ ДРУГ ТА КОЛЕГА ФОЛЬКЛЬОРИСТ І ЕТНОГРАФ ЮРІЙ ЧИГА

(14 березня 1946 – 26 лютого 2018)

З великим сумом дійшла до нас болюча вістка – наш добрий друг і колега, щирий українець-гуцул ЮРІЙ ЧИГА відійшов у той невідомий, неминучий для кожного світ без повернення...

В той світ, якого будемо вважати, підбадьорюючи самі себе, – без болю, без земної суєти, без ворожнеч, без нестатків – світ Божий, світ Царства Небесного (за заслугами, не без них).

Покійний у Бозі Юрій Чига народився в гарному гірському українському селі Лупчина Сучавського повіту 14 березня 1946 р., в селі, де ще збереглися українські свята за старим стилем, як і в Ульмі, де він проживав і працював.

Початкову освіту здобув у рідному селі, після чого поступив до Сігетської української педагогічної школи, де подружився з усіма колегами-українцями не лише з Мараморощини, а і з усієї Румунії.

Після закінчення школи повернувся вчителювати в рідний край, приділивши все своє життя вихованню неодного покоління учнів, садив у їхніх молодих душах любов до свого гуцульського кореня, гордість за своє

походження, за свою Богом дану і йому землю Буковини, багату на прарідні споконвічні традиції, передані з діда-прадіда вірування Богу нашому в Різдвяні і Великодні свята, й не тільки.

Покійний був етнографом, збирачем гуцульського фольклору, якого записав і видав в окремих книгах – «Ой багата Гуцулія», «Люблю тебе, Гуцуліє», виданих СУР, залишивши їх своїм і нам у спадок.

Після Румунської грудневої Революції 1989 р. був головою місцевої організації СУР с. Ульма, в проводі Сучавської філії СУР, а деякий час – членом Контрольно-ревізійної комісії Союзу українців Румунії.

Не дожив покійний на два тижні до свого дня народження.

Будемо очікувати далі тих дуже частих дотеперішніх матеріалів, які більше не буде приносити нам листоноша, а наші часописи не будуть бачити на своїх сторінках його імені.

Все менше імен серед тих, що в рубриці «3 днів народження вітаємо ювілярів»...

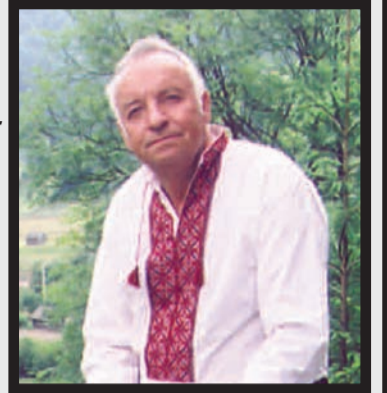
Можна б подумати і так: потрібно б уже нам всім, – чи не так? – побільше ціну-

вати один одного, адже ніхто з нас не вічний на Землі цій... Робімо так, щоб за кожним залишився слід, щоб люди могли сказати – «Хай з Богом спочиває», а чи «Був доброю людиною!», як про Юрія Чигу.

Передаємо наші щирі співчуття дружині покійного, всій родні. Хай дасть Бог їм сил, пережити, перенести переважку втрати.

Побажаймо нашому Юрію Чизі, щоб земля йому була пухом!

Хай той же щиросердечний Юрко наш із Богом спочиває в рідній землі, яку він надто любив, обожнював її, як мало-хто, яку осі-вував, якою дорожив!

За «ВІЛЬНЕ СЛОВО»
Ірина та Іван КОВАЧ

МУЗИКОЗНАВЕЦЬ МИКОЛА КРАМАР ПІШОВ У ВІЧНІСТЬ РАЗОМ ЗІ СВОЇМИ ЧУДОВИМИ ПРОЕКТАМИ

Микола Крамар народився 12 листопада 1944 р. під осіннім небом вічнозелених сосен Верхньої Рівни, Рони, Мараморощина, в сім'ї дяка і вчителя Василя Крамара, який між першими інтелектуалами українського роду доклав усі зусилля для просвіти своїх побратимів, як це вірно зробили і його семеро дітей, що по батьківській волі всіма повиучувались – від середньої до вищої освіти – та працювали на благо людей і держави з обдарованістю та смиренністю. Мені пощастило пізнати троє з них – Михайла Крамара, професора кафедри психології Університету ім. Бабеша-Бойою із Клужу зі своєю дружиною пані Мотрею – добре відомих нам, українцям Румунії, їхніми дослідницькими працями на українській ниві, зокрема в психології та літературі, спеціалістів, які, хоч і не молоді, та беруть активну участь в національних та міжнародних симпозиумах, допомагають СУР у різних подіях, сестру, талановиту поетесу-казкаря Марію Опрішан, біолога-вчителя місцевої школи разом із своїм чоловіком паном Елеком, які служили до самої пенсії дітям-ронянцям та сільському хорові «Ронянські голоси» і служать з

тією ж любов'ю й подосі українській культурі як поважні і талановиті пенсіонери на різних виступах фестивалів української пісні, не покидаючи молодь «золотих голосів» хормейстера пані Джети Петрецької, яким уже до трьох чвертей століття!

Мій добрий друг професор Микола Крамар був меншим колегою студентських років всезвісного композитора Юрія Парашинця, бо закінчив Клузьку консерваторію „Діну Ліпатті” між 1964-1969 рр. і працював у Сучаві викладачем музики у Школі н-р 4, у Педшколі «Міхай Емінеску» та при Університеті «Штефан чел Маре», секція виховних наук, готуючи цілі когорти випускників та учителів українського відділу для II-I ступенів. По слідах свого батька пан Микола виховав і своїх двох доньок на учительок – старша, Симона, навчає першокласників, а менша, Мара, викладає англійську мову в Сучаві. З життєвої неволі втратив двох із своїх братів раніше і, на жаль, надійшов час переступу в потойбічність і йому, доброму другові Буковини (6 лютого 2018 р.) через 12 років після смерті жінки Марії, у той самий день місяця лютого, за покликом Господнім. Після добрих двох місяців невиліковної хвороби століття, тому що 18-19 листопада брав участь у міжнародній конференції СУР, а через місяць, між

Різдвом і Новим Роком 2018 р. у Балківцях, уже безсилий, востаннє був на Фестивалі українських колядок з своєї безмірної любові до членів гурту, до колядок та музики. Пан Микола любив понад усе Бога, ближнього та музику, свою кохану, бо приспівував на кожному кроці, жартував і приходив майже кожного тижня на репетиції у Негостину, або і в Балківці до «Негостинських голосів», де в складі були найкращі співиці з Негостини, Серету та Балківців, які на чолі з улюбленим диригентом майже завжди займали перші місця на конкурсах і були нагороджені на сценах повітів Сучави, Мараморощини, Банату, Яс, у сусідніх Чернівцях та в Бухаресті і навіть у Києві та в Каневі – в Нацзаповіднику Тараса Шевченка. Дуже цінив народні пісні, збирав їх в Буковині та Мараморощині, щоб здати нові пісенники, але... марно.

Раптова розлука на 74-ому році життя зі своїми ближніми, яких пан Микола поважав і дуже любив, засмутила всіх, і вони в жалобі відідали покійного пана професора з квітами та вінками, привітали своїм болісним співчуттям засмучену сім'ю близькі друзі, з коледжу пани директори з колегами, миряни. Перші випускники українського відділу учителів 1992/3 років прийшли всіма віддати свою честь на чолі з викладачем української мови

пані Джетою Штефан. Теж востаннє проспівали «Отчешаш» і кілька релігійних пісень своєму диригенту «Негостинські голоси». На другий день, у четвер, ні дощ, ні сніг не зупинили жалобний кортеж на чолі з отцями української церкви Петра і Павла в Сучаві, рідної церкви з Рони, Дарманештської церкви та інших двох церков із Сучави. Між присутніми на релігійній церемонії були депутат і голова СУР пан Микола Петрецький, голова Марамороської філії СУР пан Мирослав Петрецький, із Сучавського шкільного інспекторату пані інспектор Лучія Міхок, редактор журналу «Familia ortodoxă» – отець Ірмія Іоан та радник Повітової ради Сучавщини пан Борислав Петрашук. На затишному гробі вічності, очолені отцями І. Албічуком та М. Кобзюком, присутні співали релігійні пісні та «Отчешаш» і шевченківський «Заповіт». Сніговиця і зелені сосни фортеці «Замки» колихали вічний сон проф. Миколи Крамара. Співчуття його родині! Хай з Богом навек спочиває!

Іван КІДЕЩУК

Михайло ВОЛОЩУК

«Він йшов, де був сум і де плач навкруги, туди, де роз'ятрені рани...»

ШЕВЧЕНКО

Шевченко, як вкраїнець, як людина,
Як херувим, як вчитель, як митець,
Ввішов у дух мій, як і Україна,
Яким поклав я на чоло вінець.

Приятель з сонцем, з мирними дощами,
З небесними проміннями, з зерном,
Своїм пророчим словом він є з нами,
Ми радуємося з ним, як божеством.

Міцний він, як уся небесна сила,
Він знищив злобу словом, не мечем,
Бо його слову дані були крила,
Щоб зміг у світ злетіти «Кобзарем».

Він ними захищав усю Україну,
Не треба було жодних канонад,
Хотів побачить в Україні зміну,
Край злагоди, добра і променад.

За це боровся у важкій неволі,
Щоб в мальовничих селах всі хати
Всміхалися, як голуби на волі,
Щоб в них більш жодні злидні не зайшли.

Шевченко скрізь заходив в кожную хату,
Служив для люду джерелом ідей,
Снив Україну сильну і багату,
Щоб була раєм для усіх людей.

Щоб гості їхали з усього світу
Побачити ту славу і красу,

Щоб з автором зустрітись «Заповіту»
І разом з ним помандрувати по Дніпру.

Почути, як співає Дніпр широкий,
Як сонце верби ніжно обніма,
Щоб спити з чаші степової спокій,
І оп'яніти, як від доброго вина.

А вже тоді, як вернутись додому,
Аби засвідчили вони усім
Із серця українського альбому,
Що Україна є, як Божий Дім.

Як материнська ласка, як молитва,
Яку щодня повторюють святі,
Та може стати гострою, як бритва,
Якщо порушить хтось кордон її.

Кордон, який благословив віршами
Тарас Шевченко і його «Кобзар»,
Щоб Україна сяяла віками,
Як в небесах святих Всевишній Цар.

І вона сяє під небесним кругом,
Їй рівних поміж зір нема,
Вона з Шевченком йде, як з вірним другом,
До осяйного вічного життя.

СЛАВІМО ШЕВЧЕНКА

Прийшов, наче з сонця, із квітів, з роси,
Щоб духом вкраїнців зігріти.

Щоб їх захистить від знущань, від біди,
Щоб жили щасливо їх діти.

Він встав проти зла, проти хижих катів,
Що людям життя руйнували,
Він нищив словами без куль, без вогнів,
Щоб люд без вини не карали.

Як буйному вітру упину нема, –
Хто ж може слова закувати? –
Так само й Шевченка, його «Кобзаря»
Ніхто не був встані здолати.

Летів він степами, як небом орел
До кожної любої хати,
Щоб всіх привести до живущих джерел
І віру в серця посилати.

Він йшов, де був сум і де плач навкруги,
Туди, де роз'ятрені рани,
Сказати, що ослабли уже вороги,
Що час вже порвати кайдани.

Що скоро прийде на Україну весна,
Зрадіє і Божа хатина,
Де плаче і тужить матуся сумна
І вся українська родина.

І воля засяє, лунатиме спів
Під втіхи крилом і опіки,
Збере Україна дочок і синів
Й прославить Шевченка навіки.

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ВІТАЄМО ВАС!

1. Першого заступника голови СУР, голову Ботошанської організації СУР, викладача фізкультури в с. Рогожешти Ботошанського повіту п. **Віктора СИМЧУКА** – 2 березня 1956 р. Активного працівника на українській ниві. За старанням п. Віктора було закуплено СУР будинок в с. Рогожешти, Ботошанський повіт, для повітової організації. Займав посади примаря від української меншини та директора школи.

2. Відомого добруджанського фольклориста та етнографа, автора книг, члена Спілки письменників Румунії, співзасновника Добруджанської філії СУР і першого її голову, випускника Сігетської української педагогічної школи та українського відділення Бухарестського університету, викладача п. **Вергілія РІЦЬКА** – 6 березня 1937 р. Чи не єдиного дописувача до Сурівських часописів з Добруджанського краю.

3. Заступника голови СУР, голову Клузької організації СУР, голову Видавничої комісії СУР, члена Асоціації славистів Румунії та Культурологічної асоціації «Румунія-Україна», лектора-доктора українського відділення Клузького університету ім. Бабеша-Бойоя п. **Івана ГЕРБІЛЯ** – 9 березня 1975 р. Народився у с. Верхня Рівна, що на Мараморощині, де і закінчив восьмирічку. Слудував лицей ім. Міхая Емінеску в м. Бая Маре та Факультет Клузького Університету ім. Бабеша-Бойоя – відділення російської та норвезької мов. Автора Українсько-румунського розмовника, редактора збір-

ників на лінгвістичні теми. Активно і віддано сприяє діяльності Клузької організації СУР, приєднуючи студентів-українців Клузьку до діяльності СУР.

4. Голову Тіміської організації СУР, банатського українця п. **Юрія ГЛЕБУ** – 15 березня 1954 р. За фінансуванням Союзу українців Румунії 2016 р., було поставлено бюст Т. Шевченку в м. Лугожі перед Українською Православною церквою ім. Св. Володимира! Вітаємо!

5. Відомого українського марамороського поета, уродженця с. Копашиль Караш-северінського повіту, учителя, автора багатьох збірок, члена Спілки письменників Румунії п. **Юрія ПАВЛІША** – 19 березня 1939 р. Випускник Сігетської української педагогічної школи. Був призначений у с. Русь-Поляна, Мараморощина, працювати учителем. Виховав неодну генерацію в душі любові до свого рідного, керуючи успішно навіть і Полянським хором. 2015 року нагороджений Премією Спілки Письменників Румунії за збірку поезій «Через поле, через яр йшла лисиця на базар».

6. Лектора-доктора при українському відділенні Факультету Клузького Університету ім. Бабеша-Бойоя, члена СУР, члена Асоціації Славистів Румунії та Культурологічної асоціації «Румунія-Україна» п. **Михаєлу ГЕРБІЛЬ** (діво́че прізвище – Семенюк) – 25 березня 1977 р., уродженця українського с. Верхня Рівна, що на Ма-

раморощині, де закінчила початкову школу. Слудували Сігетський педагогічний лицей та Клузький Університет ім. Бабеша-Бойоя, секція російська-румунська. Активно працює на українській ниві та разом з чоловіком успішно об'єднує навколо СУР студентів клузьких факультетів.

7. Голову Верхньорівнянської місцевої організації СУР Мараморощини, професора математики, довгі роки диригента Верхньорівнянського хору, доброго і щирого українця п. **Елека ОПРІШАНА** – 29 березня 1943 р. Народився і виріс на Мараморощині, де і закінчив початкову школу; послудували – Українська Сігетська педагогічна школа та Баямарський інститут математики. Все своє життя працював на освітянській ниві, виховавши цілі покоління верхньорівнянських учнів. Батько двох дочок і вже став також і щасливим дідусем. Вітаємо!

8. Співзасновника СУР, відомого українського поета, прозаїка, працівника видавництва нацменшин (до 1989 р.) «Критеріон», члена Спілок письменників Румунії та України, удостоєного двох премій Спілки письменників Румунії, головного редактора дитячого журналу «Дзвоник» СУР, уродженця марамороського села Луг над Тисою п. **Миколу КОРСЮКА** – 30 березня 1950 р.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

ЗНАТИ РІДНУ МОВУ, КОЛИ МИ БАЖАЄМО ГОНОРОВОСТІ, - ТАКИ ГОНОРОВО!

Як перейти кордони так-званої природної,
а чи всілякої подібної, ба таки... рідної асиміляції?

Даймо можливість усім нашим – і так-званим великим, і так-званим малим, також і так-званим багатим та бідним, і випускникам факультетів, за затвердженням СКУ з нагоди Міжнародного дня рідної мови, само собою і Дня української рідної мови, такої функціональної, приймати де-небудь (і будь-що) моральні диктанти з української мови.

Чому? Бо це і, так би мовити, не найпростіше, про що можна б поговорити побільше, бо це, коли бажано гоноровості, – таки гонорово! Чи, може, ми захищаємося від рідної мови?

Подумаймо лише, як воно буває, коли зустрічаємо і тут, і там деякі виступи (не)українською мовою, коли і тут, і там бесіда йде начебто мило, та чимало з присутніх на нашому дійстві або не відчують рідної мови, або таки її не знають, як наші «знатоки» звідусіль, чи вже й рідні ліво- чи правобережні «генії»; ми зможемо це зробити, бо повинні, адже над нами цілком повна, й не тільки, асиміляція, яка поведе нас до незначущого, до, наприклад, говорити не те, що не по-нашому, а, гей-гей, якимось суржиком, як сьогодні, хоч ми говоримо чудовою румунською мовою, яка представляє і себе у такому стані, – англійсько-французько-італійсько..., чи там якою-небудь мовою, лише не нашою.

Як би це не важливо, як би це не відповідально, ми відчуваємо, що така потреба можлива, така відповідальна. Бо (іноді) вміємо відрізняти діалектне від українського літературного слова, начебто нам всеодно, бо, як кажуть, хто знає «краще від мене» українську мови?! Ніхто.

Ми повинні, по-моєму, в кожному разі дещо схаменутися і зрозуміти, що наша милозвучна і природна рідна мова, бо, перш за все, вона фонетична, яка деякий час вела, першештво у Європі, завоювавши друге місце в регіоні на функціональній компетенції мов, повинна «відчуватись», бути своєю, як рідна, материнська.

Це така, якою її промовляла мати, коли ти народився, а вже потім, коли ти її зрозумів як свою рідну й літературну.

Як же ж ми зможемо з точки зору рідної мови вижити українцями в іномовній країні?

Бачимо, що (і тут, і там, іноді треба повторюватись) є і чимало серед нас так-званих «симпатизантів», чи «симпатизуючих», браво їм!, дякуємо їм, але ж, де ми поділися, коли, як казали і кажуть, у 1948 році нас було, начебто, біля мільйона в нашій країні; опісля, по-першому пореволюційному перепису, – понад триста тисяч, а на сьогодні – лише кілька десятків тисяч, – якщо й природних, то все ж, дуже мало. Та ж не всі українці Румунії зникли звідси, поїхавши на заробітки, чи ж бо всі вони надто «голодні»?

Ні, не голодні, а несвідомі, бо люди, одні з них, звичайно, вважали себе, бач, європейцями, а не вміють, не бажать, не відчують себе тими, якими вони є, – українцями.

Схаменутися треба кожному, найкраще всім, бо як інакше зможемо перейти шкідливий, також штучний кордон до безнаціональності? Нарешті, до безнадії.

А це не те, що не гонорово, а це, начебто, таке, що навіть ні в прадавній історії українського народу не відчувалося!

Лише подумаймо, що з нами сталося б, якби вже і з нашого потойбіччя хтось сказав би про нас, ще живих, іще суцільних: «Вони ж самі винуваті!». Бо закон дозволяє бути собою.

Чи є винуваті? Є, є! Їх можна б і назвати, як, наприклад, деяких представників шкідливої асиміляції. Як, наприклад, наших же (деяких, не всіх!) батьків та учителів. Скажіть, дорогі наші, вже раз назавжди, чому це не всюди проводяться уроки з української мови? Шановні, дорогі активісти СУР, організації, яка зробила останнім часом так багато для відродження українства в Румунії, звичайно ж, звертаюся до тих людей, що на місцях, – ми ж активісти, то й будемо собою! Бо інакше як?!

Іван КОВАЧ

Книга про долю творчої людини

(Продовження з попереднього числа)

Але, в силу історичних обставин, з 1939 р. до середини 60-х років Володимир Гнатюк (й інші українські науковці) був засуджений радянською владою на «політичне небуття», з якого, як відзначається у Дипломі лауреата, Мушинка «відродив його» надзвичайно багатими й різноманітними пошуками в різних архівах та країнах і належно описав складний життєвий шлях львівського науковця, уклав повну (з понад 1.400 позицій) бібліографію його праць і достовірно оцінив наукову діяльність у багатьох статтях, у кандидатській дисертації «Володимир Гнатюк і Закарпаття. Його зв'язки з чехами та словаками» (Київ), у докторській дисертації «Фольклорист Володимир Гнатюк і його місце в українській науці та культурі» (Київ, 1992), у ряді монографій, як «Володимир Гнатюк – перший дослідник життя і народної культури русинів-українців Югославії» (Руски Керестур, 1967), «Володимир Гнатюк – дослідник фольк-

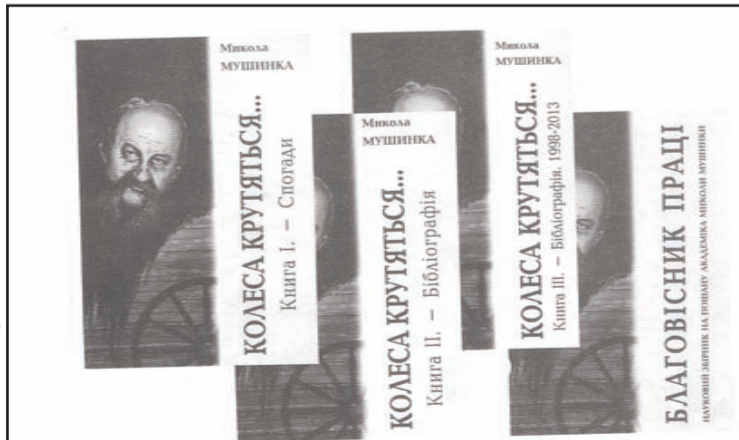
лору Закарпаття» (Париж-Мюнхен, 1975), Володимир Гнатюк. Життя та його діяльність в галузі фольклористики, літературознавства та мовознавства» (Париж, 1987). Із суттєвими доповненнями її автора цю монографію було перевидано 2012 р. в Тернополі (рец.: Іван

Інший, «відроджений з політичного небуття» Миколою Мушинкою, це професор празького Карлового університету Іван Панькевич (1887-1958), автор, між іншим, мовно-фольклорних розвідок про деякі українські поселення румунської Мараморощини, якого до 1958 р. «в Україні та Пряшівщині було проголошено українським буржуазним націоналістом», зазначає Мушинка, який, починаючи з року смерті Панькевича, написав про нього «чотири десятки статей» і присвятив йому два наукові збірники, чим зняв з нього накладене табу.

Третій, «відроджений з політичного небуття» Мушинкою «низкою статей», – це засновник української наукової географії Степан Рудницький (1877-1937), професор у Львові, Відні та Празі, член (з 1926 р.) Всеукраїнської академії наук, арештований 1933 р., розстріляний 3 листопада 1937 р. на Соловках, помертньо реабілітований.

(Продовження на 13 стор.)

Іван РЕБОШАПКА

Обкладинки трьох книжок «Колеса крутяться» та збірки на пошану М. Мушинки «Благовісник праці».

Ребошарка, Цінна монографія про Володимира Гнатюка – життєвого ідеалу її автора // «Наш голос», № 228, 2013 р., с. 3-10).

СВЯТО РІДНОЇ МОВИ В СІГЕТІ

18 лютого цього року провід СУР Мараморощини організував відзначення «Дня рідної мови», яке відбулося у Музичній школі м. Сігету Мармації.

На свято були запрошені представники місцевих організацій, викладачі української мови, учні, родичі, а також гості з України.

Відкрив свято п. Мирослав Петрецький, голова Марамороської філії СУР, який повідомив мету зібрання, її значення, представив присутніх.

У своєму привітанні п. депутат і голова СУР Микола-Мирослав Петрецький підкреслив значення вивчення і використання рідної мови, привітав присутніх, побажав їм всіх благ, здоров'я і натхнення.

Далі виступали інспектор з української мови п. Симона Малярчук, директор ліцею ім. Тараса Шевченка п. Касіян Піцура, члени Президії СУР п. Василь Пасинчук, п. Анна Самбор, голова жіночої організації СУР п. Ледія Співалюк, які прекрасно говорили про потребу правильного вивчення і використання рідної мови, звернулися до учнів і родичів не соромитися рідної мови, а підтримувати її вивчення.

Привітав присутніх також і п. Ярослав Скуматчук з Верховини (Україна), який підкреслив задоволення, яке викликають у нього застрічі з братами-українцями в

Румунії, і запевнив у дальшому співробітництві і підтримці.

Потім виступали запрошені художньо-артистичні групи і колективи: дошкільнята з Верхньої Рівни під проводом виховательки п. Лії Семенюк, учні підготовчого класу з цієї ж школи під проводом проф. Лариси Петрецької, учні з Реміт, з Луга над Тисою і Бистрого під проводом викладачки української мови п. Маріанни Климкович, з Вишавської До-

лини, підготовлені п. викладачми М. Руснак і Славки Бойчук.

Далі виступили групи з Кричунова, Бичкова, Рускови, Кривого, Верхньої Рівни і зачарували усіх, як завжди, виступи хору «Ронянські голоси» і «Легінів» з Полян під проводом п. Дж.

Петрецької і, відповідно, п. М. Мачоки, який продекламував і кілька віршів Ст. Руданського.

«Запашна, співуча, гнучка, милозвучна, сповнена музики – це наша мова»;

«Я дуже люблю українську мову, звучну, барвисту і таку м'яку»;

«Це красива і легка мова» – так говорять про українську мову значні, видатні люди, і це лише частина таких прекрасних епітетів про нашу мову.

Тож, як нам не пишатися такою мовою?!

Як гарно звучить мамина мова!

Чому вона мамина? Тому що мама говорить до своєї ще ненародженої дитини, а потім мама відкриває їй світ, вчить спілкуватися, молитися. Тому наше життя пов'язане із цією мовою. Тож, як можна забути маму, або її мову? Або як можна зректися своєї мови?

Не марно кажемо: Хто свою мову забуває, того Бог карає.

Завжди будемо пов'язувати рідну мову із рідною мамою, із батьківським двором, тому дорога до батьківського дому така мила і довгождана. Багато з нас усвідомлюють це лише тоді, коли живуть далеко від рідних, або на старості літ.

На наші плечі, на плечі вчителів і вихователів лягає великий, але прийнятний тягар і відповідальність зберігати, вдосконалювати рідну мову. Якщо занепадає інтерес до рідної мови, то винні в цьому будемо ми.

Давайте разом розвивати використання рідної мови, розвивати інтерес до неї і правильно користуватись нею.

Поможи нам, Боже!

Анна САМБОР

КАРАШСЕВЕРІНСЬКІ ВЕЧОРНИЦІ В РЕШІЦІ

Згідно з річними художньо-артистичними заходами, 17 лютого ц.р. в місті Решіца відбулися «Вечорниці». Українські вечорниці.

Для цього голова Решіцької організації СУР інж. Даніель Басараба разом із своїм

керівним колективом підготував умови для проведення заходу, який відбувся в будинку клубу «Капітол», де й іншими разами проходять заходи різних організацій.

На бенері, поставленому на вході до клубу, було видно здалека напис «Українські вечорниці».

О 12 годині стали збиратися решіцькі сурівці. Згодом і гості.

Решіцяни теплими словами і з усмішкою на ликах вітали гостей.

Гості в складі художніх колективів організацій СУР міста Карансебеша, Копашиля та Корнуцила, інших українців прибули в гарному настрої.

Голова місцевої організації Даніель Басараба разом із головою Карашсеверінської філії СУР Іваном Лібером кількома реченнями відкрили захід, підкресливши його необхідність.

У продовженні голова філії та Михайло Кут, член решіцького бюро СУР, пригадали колишні вечорниці, їх зміст, художню сторону та її значення для теперішнього українства.

При виконавцях були кужелі з вовною або з повісом, вишиванки різних кольорів, іглиці, якими уже було надплетено капці, нараквиці. Нараквиці походять на капці, довжиною 10-15 см, які натягали мужчини на руки для прикраси.

Ще й не присіли «вечірничники», то вже й почали співати. Щоправда, карашсеверінські українці люблять пісні. Тому й не потрібно було диригента, бо «вечірничники» вже й починали:

(Продовження на 9 стор.)

Іван ЛІБЕР,
голова Карашсеверінської
філії СУР

УКРАЇНЦІ ПОВІТУ ТІМІШ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ВЕЛИКОГО КОБЗАРЯ

Уже стало традицією української громади повіту Тіміш щороку вшановувати пам'ять генія українського народу, поета, художника, великого патріота Тараса Шевченка. 9-го березня ц.р. в місті Лугожі українці віддали честь і шану тому, котрий підніс українську літературу і культуру до світового рівня.

На урочисте свято прибули гості з Бухаресту – голова СУР і депутат в Парламенті Румунії п. Микола-Мирослав Петрецький, п. Ельвіра Кодря – голова комісії з питань освіти СУР та інспектор по спеціальності для української меншини в МН Виховання, які відвідали в повітах Караш-Северін і Тіміш школи, привезли для учнів I-IV класів посібники для вивчення української мови.

Були присутні радники повітової і місцевої рад Траян Станку і Крістіан Галеску. Наші українці зустрілися в храмі Св. Володимира, де протоієрей Ілля Ал-

бічук разом із деякими сільськими українськими священиками відправили молебень, панахиду і службу та проспівали «Вічну пам'ять».

Біля пам'ятника-погруддя Тарасу Шевченку прозвучав гімн України, гурт «Шовкова трава» виконав пісні «Рече та стогне Дніпр широкий», «Думи мої, думи мої», «На високій дуже кручі», а делегати заходу поклали біля погруддя Поета вінки квітів. Після цього моменту всі присутні направились до Університетського залу ім. Йосифа Константіна Драгана, де відбувся концерт, присвячений Тарасу Шевченку. Відкриваючи свято, голова Тіміської організації СУР п. Юрій Глеба звернувся до присутніх зі словом з нагоди сповнення 204 років з дня народження Кобзаря і запросив гостей до слова.

З вітальним словом виступив голова і депутат М.-М. Петрецький, він підкресливши найголовніше, – що Тарас Шевченко об'єднав українців всього світу.

На концерті виступали учні Національного коледжу ім. Юлії Хаждеу з піснями на слова Шевченка та його віршами, і виконали сценету з поеми «Катерина». Виступили також учні школи села Бетгаузен, декламували вірші, проспівали кілька пісень учні школи Драгомиреши, учні школи Бирна, учні з Петроса-Маре і Шуки.

Всі учасники, учні, приготовлені викладачами української мови і літератури, віддали славу й шану нашому генію і мали можливість представити перед глядачами творчість Шевченка, невмирущі його слова, любов до України і українського народу.

За їх виступи отримали дипломи з боку організаторів і були оцінені похвальними словами.

Текст і фото:
Анна БЕРЕГІЙ

КАРАШСЕВЕРІНСЬКІ ВЕЧОРНИЦІ...

(Закінчення. Поч. на 8 стор.)

«Ой віночку з барвіночку,
Що буде із нами,
Тебе беруть із головки,
А мене від мами»
(співала «Корнуцилянка»).

Далі:

«Зеленє листя, білі каштани
Ой як сумно, як вечір стане» (співали карансебешани на відповідь корнуцилянам).

Або:

«Тече вода з-під явора
І з-під зеленого,

Іде заміж дівчинонька
За свого милого» (відповідали копашиляни).
«Вечірничники» показували свої вироби усім присутнім.

Були й перерви від співу, коли хто небудь забажав якусь-там пісню. Цікавим став момент, коли мужчини почали співати нову для них пісню «З високої полинини, долі йду».

Пісенний репертуар обновлювався весь час. Не закінчується одна пісня і вже іншу чути.

У великій автобусі помістилися як карансебешани, так і копашиляни з корнуцилянами, спів ні тут не стихав. Означав, що і цього разу наші українці почувалися не те, що непогано, а таки чудово!

«Прості обличчя непрості історії»

БАГАТОЗНАЧНА, ЦІННА ФОТОВИСТАВКА

(Закінчення. Поч. у минулому числі)

Він хімік, професор на кафедрі хімії в Чернівецькому Університеті, доцент Хімічного Факультету. Автор понад 250 наукових статей та публікацій на громадсько-політичні теми. Він активний учасник громадсько-політичного життя. Один із засновників і член Проводу Чернівецької крайової організації Народного Руху України. У 1990-ім році обраний головою її проводу. Недалеко знаходиться і фотографія Іліє Попеску, кандидата філологічних наук. Був викладачем у Чернівецькому Університеті ім. Юрія Федьковича. Автор 380 друкованих праць, опублікованих у різних державах, 14 книг у галузі лінгвістики, літератури, історії. Із 2010-го року – голова громадської організації «Румунське товариство «Голгота» Чернівецької області.

Є і фотографія вчительки Чернівецької Гімназії № 4 Ольги Козьмик, яка в 1990-ім році відновила у Чернівцях заборонений в СРСР Союз українок. Вона є лауреатом літературної премії імені Юрія Федьковича і Кавалером ордена Княгині Ольги.

Особливу увагу звертає на себе цінна виставка, особливо для мешканців міста Гура Гуморулуй, в якому народилася звісна українська письменниця Ольга Кобилянська. Це фотографія, на якій зображена письменниця у старшій віці разом із своїм малим внуком Ігорем Панчуком (двоюрідний брат Олега Панчука). Ігор Панчук також звісний хімік, якийсь час будучи доцентом кафедри неорганічної хімії Чернівецького університету. Його батько був першим директором Літературного Музею Ольги Кобилянської. Приємною несподіванкою бу-

ли і фотографії Олени Кузнецової та Володимира Прокопика, які відзначилися на музичній ниві, бо Олена була та, яка 13-го вересня 1970-го року на театральній площі в Чернівцях разом із автором Володею Івасюком виконала

першою пісню «Червона рута», яка стала звісною в цілм світі, повсюди, де живуть українці. Володимир Прокопик – музикант, композитор, автор багатьох пісень, музичний керівник легендарного ВІА «Смерічка». Співпрацював із Назарієм Яремчуком, Павлом Дворським. Об'їздив багато країн світу.

Цікавою є і фотографія Магдаліни Колотилюк, котра з двох місяців була нянею композитора Володимира Івасюка який сфотографований коло неї, коли ще був малим хлопчиком.

Не можна говорити про виставлені фотографії, щоб не заставитись і згадати про буковинців, які відзначились у воєнних діях. Це Олександр Дедея із Чернівців, який між 1981-83 роками проходив військову службу в складі контингенту Радянських військ у Афганістані, а також і

Андрій Аносов, лікар, капітан медичної служби ЗСУ, учасник багатьох дій у зоні АТО. У червні 2016-го року нагороджений Знаком пошани Міністерством Оборони України за сумлінну працю та врятування життя. Але най-

більш зворушливою є фотографія чернівчанина Владислава Трепкого, родженого 6 червня 1986-го року, який, мріючи стати лікарем, закінчив Медичний Університет 2011-го року. У березні 2014-го року був мобілізований до Збройних Сил України. Брав участь в АТО у Донбасі, рятуючи багато поранених.

На жаль, 12-го лютого 2015-го року героїчно загинув під час виконання бойового завдання по наданню медичної допомоги та евакуації поранених з поля бою під Дебальцевим. Указом Президента України посмертно нагороджений Орденом Богдана Хмельницького III-го ступеня. У червні 2015-го року в Софії Київській йому був вручений посмертно і Орден «Народний Герой України» – єдиний на Буковині. Також був нагороджений медаллю «На славу Чернівців». Героям слава! – доповнюємо й ми.

Пан Сергій Гакман, буковинець, роджений у Остриці 1961-го року. Історик, працює в Чернівецькому регіональному центрі підготовки та підвищення кваліфікації працівників державної влади, органів місцевого самоврядування державних підприємств, установ та організацій. Є заступником директора – начальник науково-дослідного відділу, кандидат історичних наук, доцент.

Ще з дитинства був захоплений головно родинними, але й іншими фотографіями. Під впливом та порадою своєї бабусі, згаданої вище Елісабети Кіцак, почав збирати, а пізніше створив сімейний, далі і сусідів, і мешканців села, фотоархів, дійшовши до таких документальних архівів, з яких тепер ми мали можливість побачити кілька виставлених на цій виставці.

В Румунії був уже кілька разів, останнім разом у жовтні минулого року на VIII-ому випуску Міжнародного симпозіуму «Румунсько-українські відносини. Історія і сучасність», яка відбулася у туристичному курорті Тишнад Сатумарського повіту, а також і на Міжнародній конференції «Українці Румунії – історія, сучасність та перспективи», яка відбулася в Бухаресті 18-19 листопада 2017-го року.

В Гура Гуморулуй, сподівається, ще матиме нагоду бути, бо місто із своїми мешканцями дуже сподобалося йому. Дуже приємно вражений теплотою, з якою був прийнятий, та увагою зі сторони організаторів виставки, особливо мера міста Маріуса Урсачука і мешканців міста.

Відомості про вище згаданих осіб подані автором виставки.

Ярема ОНИЩУК

УКРАЇНЦІ МІСТА БАЯ МАРЕ...

(Закінчення. Продовження з 4 стор.)

20-ий випуск фестивалю українських колядок та зимових обрядів українців Румунії відбувся в суботу 12 січня 2013 року в Сігеті.

В своїй статті Микола-Мирослав Петрецький (теперішній голова СУР та депутат Парламенту Румунії) писав про фестиваль: «Цього року він був надзвичайним, бо дійшов до ХХ-го випуску». «Зі світлом різдвяної надвечірньої зірки святістю Різдва, сповненими радістю серцями учасники

фестивалю, а серед них Степан Бучута – голова Союзу українців Румунії, Мирослав Петрецький, перший заступник голови СУР, голова Марамороської філії, організатор фестивалю, вікарій Іван Піцура, Хорія Скублі, заступник мера Сігету Мармаціей, Микола Беркало, голова Рахівської районної Ради, Васіле Мусте, директор Дому культури, Михайло Мачока, голова Сатумарської філії СУР, Віктор Симчук, голова Ботошанської філії СУР, Іван Лібер, голова Карашсеверінської Філії СУР, Ярослава Колотило, радник в Міністерстві культури від СУР, почали парад центром міста Сігету-Мармаціей.

«На відкритті фестивалю голова СУР Степан Бучута вручав почесні грамоти тим, хто протягом років підтримував і організував фестиваль, та головам місцевих організацій СУР, а далі: «Всі виступи прекрасно доказали, будучи тривалі оплески... Хочеться подякувати організаторам фестивалю за високий рівень його проведення, побажати і надалі зустрічати українських колядників і нагадати, що Новорічні та Різдвяні свята – це завжди щось надзвичайне і чарівне!». А я хочу побажати нашому українському фестивалю колядок та обрядів в Сігеті довгих і багатих літ на користь українського населення Румунії.

Депутат М.-М. Петрецький: «В останній час СУР акцентує свою увагу на проведенні заходів, спрямованих на збереження святих цінностей, що їх передали нам наші предки»

У Клузь-Напоці святкування, присвячене Міжнародному дню рідної мови серед українців, проходять вже в 5-ий раз. Її постійними організаторами виступають викладачі відділу україністики на кафедрі слов'янських мов при Клузькому Університеті імені Бабеша-Бойоя – подружжя викладачів Гербіль. Фінансову підтримку надає СУР. Вже традиційно молодіжний хор місцевої організації урочисто розпочинає захід, виконуючи державні гімни Румунії та України. Та ж молодь цитує найвідоміші українські і румунські вірші, присвячені рідній мові, співає українські народні пісні.

На відкритті дії слово було надане голові Союзу українців Румунії, депутату М.-М. Петрецькому: «У Клузі це свято вже традиція, і ми хочемо зберегти її. В останній час СУР акцентує свою увагу на прове-

денні заходів, спрямованих на збереження святих цінностей, які нам передали наші пради. Дивлячись на вас, я переконуюсь, що ми успішно передамо їх і нашим нащадкам». Заступник декана, професор Клузького університету Д.І. Кіра нагадав, що «мова є суттєвою складовою у визначенні національної ідентичності». А директор кафедри слов'янських мов, пані доктор-лектор К. Балаш звернула увагу на особливостях цього свята: «Не забувайте свою мову, відкривайте для себе цю мову, цікавтеся на цій мові, вивчайте її, багато читайте на цій мові – для того, щоб володіти нею на високому рівні».

Родзинкою цьогорічної зустрічі став виступ представника білоруської національності, аспіранта Білоруського державного університету пана Андрія Калавуря. Свою роботу на тему «Мова, література, влада: нариси з історії білоруської культури з часів повстання 1863-1864 рр. до «кривавої ночі» 1937 року» він презентував на своїй рідній білоруській мові, сказавши: Де ж наша Білорусія? Там, де наша мова живе.

Скорочена презентація з курсу про історію української мови доктора-лектора Івана Гербіля мала назву: «Українська мова в період Київської Русі». Вона повернула нас до минулого українського простору. Тут йшлося про походження та розселення слов'ян на території України, про перші фрагментарні свідчення про пращурів слов'ян (антів) у античних авторів. Далі так зване «Велике розселення слов'ян» привело до формування праукраїнських слов'янських племен, які переростають в 12-14 стт. феодальні князівства.

На думку промовця, є достатньо дока-

зів для того, щоб рубіж XI-XII ст. можна «умовно визнати часом завершення формування української мови і початком нового етапу її історії, коли вона в народно-розмовному варіанті вже набула, в основному, всіх притаманних їй мовних рис. Це початок самостійної історії української мови як мови українського народу».

У доповіді «Важливість рідної мови» пані доктор-лектор К. Балаш виділила: «Ми можемо знати і розмовляти декількома іноземними мовами, але на рідній мові формуються наші думки, найлегше сприймаються або висловлюються погляди». Крім того, рідна мова відображає наші концепції про світ, є емоційним зв'язком з тим чи іншим лінгвістичним суспільством, а також є мовою більшості винаходів та досягнень. Автор підкреслила сучасну зростаючу потребу у вивченні і використанні на високому рівні все більшої кількості іноземних мов. У більшості випадків «рідною мовою ми завершуємо осмислення реальності, відточуємо розуміння значень, тобто переводимо світ на слова та ідеї». Вона наголосила, що її присутність у заходах, присвячених рідній мові протягом останніх вже 4 років, є «проханням і наказом», в першу чергу, до студентів українського відділення: «...Якщо не іншою, то хоч рідною писати і говорити у відповідності з її вимогами». На завершення промовця розкрила деякі граматичні особливості рідної для неї угорської мови.

Цікавий аспект заторкнув виступ пана професора Д.І.Кіра у роботі «Рідна мова – природний інструмент у спілкуванні і освіті». Тут йшлося про лінгвістичне планування на

рівні країни, або правильний вибір мови для освіти і спілкування в освітніх закладах.

Цього разу у Клузі було заторкнуто декілька аспектів такої простої, але водночас багатогранної теми, як рідна мова. На різних мовах представники різних культур висловили спільну турботу і закликали до одного й того ж: зберігати спадщину і цінності, закладені у рідній мові кожного з нас, знати їх історію і особливості. А головне – вдосконалювати власні знання рідної мови, покращувати її рівень вживання. Це ті прості і доступні кожному кроки, що приводять людей до вершин особистого успіху, а народи – до підвищення національного процвітання і престижу.

Ольга СЕНИШИН

Що було б, якби нас не було...?

10 років від заснування Яської філії СУР

(Продовження з попереднього числа)

Необхідно відмітити, що наша діяльність не обмежувалась тільки культурно-розважальними заходами. Щороку ми проводили симпозиуми, круглі столи та конференції, на яких представляли обряди і традиції українського народу взагалі та українців з Румунії зокрема, моменти з історії українського народу, страждання, через які проходив і проходить й нині український народ (маємо на увазі Голодомор та ситуацію на сході України), святкували наших улюблених поетів та письменників, відмічали визначні дні українського народу.

Щодо співпраці з місцевими органами, можна відмітити, що зразу після створення філії у 2008 році, ми приключились до організації та проведення різних заходів, – це була подія з нагоди переміщення через Яський повіт «Незгасимої свічки» у рамках заходів, присвячених Голодомору в Україні 1932-1933 рр., участь у різних заходах, організованих на рівні Префектури (святкування міжнародного дня нацменшин, робочі зустрічі з представниками різних відомств та закладів з України), Повітової Ради (взаємні робочі поїздки в Івано-Франківськ, Чернівецьку, Вінницьку області та відповідні візити делегацій із зазначених вище областей до Яс у рамках економічних, культурно-спортивних та освітніх програм), Мерії (взаємні робочі поїздки в Чернівці та Яси у рамках економічних,

культурно-спортивних та освітніх програм, святкування днів міст. Вагомий вклад внесла Яська філія в підготовці та підписанню договору про побратання міста Яси та міста Чернівці. Наша організація взяла участь у проведенні таких фестивалів, як: Міжнародний фестиваль літератури та перекладу, Міжнародний фестиваль освіти, Міжна-

подій я назвав вище, але можна додати, що на наші заходи, присвячені видатним особистостям та пам'ятним датам для українців, беруть участь наші друзі, представники меншин, з якими співпрацюємо. Це вірмени, греки, італійці, росіяни-липовани, євреї, роми. Також і члени нашої меншини, крім спільних заходів, беруть участь на їх заходах. На сьогодні у нас є протоколи про співпрацю, підписані з Національним коледжем мистецтв «Октав Банчіла» м. Яси, та Яським Університетом «Александру Іоан Куза».

Щодо співпраці із закордонними установами, неурядовими організаціями у нас дуже добрі стосунки з Мерією міста Чернівці та особисто з мером, паном Каспруком Олекієм Павловичем, з Дитячою школою мистецтв «Вишенька» із Вінниці, особисто з директором школи пані Тетяною Заїчко, з Румунським культурним центром «Євдоксій Гурмузакі» (Васіле Тарацану) із м. Чернівці (підготували проект договору про співпрацю), Буковинським мистецьким центром відродження та сприяння розвитку традиційної румунської культури (Юрій Левчик), залишилися добрі стосунки і з Школою мистецтв із міста Коломиї. На нашу думку, цього не багато. У цьому напрямку необхідно ще попрацювати. Нам потрібно налагодити стосунки з українськими громадами з інших країн, насамперед з Молдови, та скласти з ними Протоколи про співпрацю.

Голова Яської філії СУР
Віктор ГРИГОРЧУК

родний фестиваль «Співчуття», а також в студентських фестивалях «Яшінгтон», «Мултіколор» (на жаль, в останні 3 роки студентські фестивалі не проводилися). Напрямок, над яким необхідно попрацювати з допомогою проводу СУР, – це складання та підписання договорів чи протоколів про співпрацю між нашою організацією та органами влади або їх структурами.

Щодо співпраці з іншими нацменшинами та неурядовими організаціями, деякі з

«Розлуки – на недотоптаній траві»

«У Павлових (Шовкалюкових – н. р.) зошитах є поезія, що не була надрукована в його збірці «Перехрестя», 2008 р.»

* * *

*Відчужується Час
від нас,
зрозумівши наче
нашу тимчасовість.
Відшукуємо ми
одне одного
все даліше від нас,
все ближче до слів...*

(П. Ш.)

РОЗЛУКИ – ЯК ЛІРИЧНА ТЕМА

Коли станеш роздумувати про розлуки, виходить, що вони бувають різними та в різних періодах життя. Або їх може і зовсім не бути, коли вже не варто їх визнавати як вічними.

У Павлових зошитах знаходиться поезія, яка не була надрукована в його збірці:

* * *

*Розлуки –
На недотоптаній траві,
Всміхались сонцю ми обоє,
А я вчитував тобі:
«Коли розлучаються двоє».*

*«Це не про нас!» – кричали ми,
Обоє взявшись за руки, –
«Любові сильними крильми
Летітимемо. Без розлуки!».*

*Розвіяв вітер ці слова,
Перегорнув листки невдало,
А недочитане життя
Розлук сльозами заридало...*

Також не був надрукований ні вірш, з якого процитую першу строфу:

*Зірками з пальців – мого й твого, –
Два золоті маленькі кола
Сіяють символом для того,
Що всюди ми, у всякий час,
Любитимем одне другого,
Що розлучить не зможе нас
Ніщо, ніде, ніхто ніколи!*

Зате для єдиної збірки Павла «Перехрестя», 2008 р., були вибрані щодо згаданої теми вже інакші тексти, як «Льодовик», «Дві паралелі», «Наче вокзал», «Давно».

Тепер, коли мені осталося лише «поговорити» з його мовчанням (як запрошує він сам у вірші «Подзвоніть»), найбільше

заговорив до мене останній. Тому процитую його:

ДАВНО

*Давно себе я вже не бачу
у дзеркалі очей твоїх.
Зиму сітчатка там рисує,
а на повіки іній-сніг.*

*Нема після років розлуки
палких між нами вже обнять.
Гадюкою дорога в'ється,
тебе від мене відганя.*

Я поспробувала сьогодні віднайти й ту далеку, в'ючу дорогу, котра «все ближче до слів», щоб відшукати наше щасливе молоде минуле.

Валерія ШОВКАЛЮК

«НАША СУЧАСНИЦЯ»

Наша сучасниця – мати, подруга, кохана, – та, яка завжди поруч, іде нам назустріч, підтримує нас в усьому тому, що вважає за добре, за справедливе. Наша сучасниця бажає бути рівною своєму мужу, хоче ділитися і радістю, і смутком з ним, бажає бути підтриманою в тій мірі, в якій і сама підтримує й терпить, якщо іноді потрібно.

Наша сучасниця – письменник, викладач, лікар, інженер, але і хлібороб. В цьому великому процесі

технологічної доби розвиває вона свої природні здібності, є творцем основної клітини суспільства – Родини. В цьому проявляється її сила й вартість. Перед нашою сучасницею завжди було нелегке завдання – збереження нашої національної ідентичності, свідомої української християнської родини, передавання цих вимог майбутнім поколінням.

Рубрику веде
Грига ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

ТЕТЯНА ПАПАРИГА-ДРОЗД

Народилася пані Тяня Дрозд 3-го березня 1954 р. в гарному українському гуцульському селі Вишавська Долина, що на Мараморощині, в сім'ї 12-ох дітей Марії і Петра Папариги.

Перші вісім класів закінчила у рідному селі між роками 1969-1973. Вчилася в українській секції ліцею «Драгош Воде» в місті Сігеті, а з 1973 року поступила до Бухарестського Університету, Факультету слов'янських мов – українська-російська мови, – якого закінчила в 1977 р.

Із 1977 р. працювала професором української мови в селі Русково, де і одружилася із Іваном Дроздом, який працював у лікарні м. Вішеу де Сус у відділенні радіології медичним акушером.

У їхній сім'ї народилося п'ятеро вродливих та розумних дітей: Тяня, Іван, Богдан, Петро і Михайло.

Перша дочка Тяня закінчила Медичний факультет в місті Клуж-Напока, працює в рідному селі Росково аптекарем, Іван – студент у місті Орадя на факультеті стоматології, Богдан закінчив Медичний факультет стоматології в місті Клужі, одружився із Ліджією з міста Клуж, студенткою на Медичному факультеті (аптекаркою), яка працює також у місті Клужі, Петро (Питя) – лікар-стоматолог, закінчив факультет у місті Орадя, працює в селі Русково, а менший Михайло (Міша, як його пестить мама) закінчив Медичний факультет в місті Клужі,

зараз працює лікарем-резидентом у місті Тургу Муреші.

Працюючи викладачем української мови, пані Тяня старалася прищепити у дітей любов до своєї рідної мови, любов до рідного села, до рідного слова, до традицій, звичаїв, організуючи з дітьми різні вистави, а більше всього, прищепити у своїх дітей, і не тільки, любов до Господа-Бога.

Тепер пані Тяня Дрозд на пенсії, роки швидко пробігали-минали; для неї всі моменти в праці були важливими, і так відчувалася щасливою разом зі своїм мужем Іваном і з своїми гарними і вродливими дітьми.

Побажаємо тобі і твоїй сім'ї, дорога пані Тяня, від рідної сестри Насті багато здоров'я, щасливих і радісних подальших днів разом зі своїм мужем Іваном та не забувати гарні спогади з вашого життя. Тому що 3-ого в місяці березні ти сповнюєш свої гарні роки.

Тоже щастя вам, Тяня! На многії і благії літа!

Я вірю, що Господь є і буде на віки вічні, тому благаю Його, щоб вас осяяв своєю добротою і своєю милістю назавжди, хай захистить, Тяня, всіх вас від болю і від нежданого смутку.

учит. Настя ВЕЧУНКА

Книга про долю творчої людини

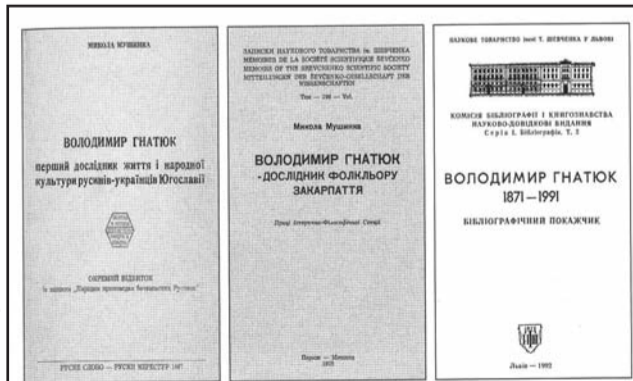
(Закінчення. Продовження з 7 стор.)

Подальше число «збережених від небуття» різними способами імен видатних українців у книзі Мушинки – велике. Це лікар, диригент, композитор та музикознавець Володимир Стон-Балтарович (1904-1968), забутий в Україні історик, етнограф та архітектор Володимир Січенський (1894-1962), «замовчуваний на Сході та Заході» історик та музеєзнавець Симон Наріжний (1898-1981), празький мовознавець Іван Зілінський (1879-1952), його син фольклорист й літературознавець Орест Зілінський (1923-1976), репресований лікар та письменник Михайло Кача-

Вейптрах (Чехія), лемківські збирач фольклору та громадський діяч Никифор Лещишак (1858-1914) та письменник, журналіст і громадський діяч Дмитро Вислоцький (1888-1968), львівський етномузи-

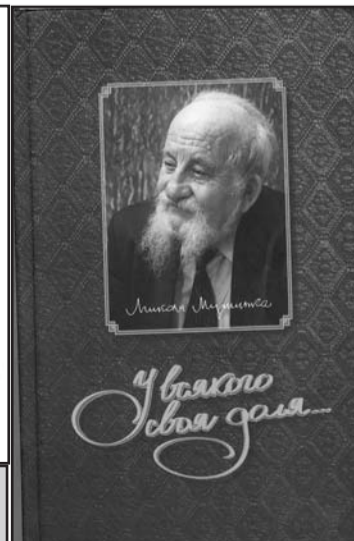
імен, як Олена Теліга, Докія Гуменна, Тарас Кущинський, Ольга Дутко, Юрій Костюк і ін. У першій частині своєї книги Микола Мушинка, як пише Ярослав Шуркало, «відкрив для загалу» й імена прашівських його знайомих, як Андрій Павук (1934-2006), Юрко Колинчак (1909-1984), Володимир Шуркало (1951), Василь Капішовський (1914-2002) і ін. Представлені в першій частині книги і чеські україністи Франтішек Главачек, Франтішек Тіхий і Флоріан Заплетал, чеський композитор Вацлав Дворжак (1936-2009), фольклорист Їржі Горак (1884-1975). Цікавими даними представлені зв'язки Мушинки з духовенством, ним «відродженого для історії», оцінює Шуркало, своїх ровесників, як Левко Довгович (1935), Петро Гроцький (1942-2004), Йосиф Сірка (1936), Іван Гвань (1950), Павло Лопата (1945).

Іван РЕБОШАПКА

Репродукції обкладинок книжок М. Мушинки про В. Гнатюка.

Репродукції обкладинок М. Мушинки про В. Гнатюка

колог Володимир Гошовський (1922-1984) та ін.

Своїми науковими знахідками Мушинка спричинився до повернення Україні таких

◆ С Ж О Р І Ж К А Д Л Я Д І Ж Е Й ◆

БЕРЕЗЕНЬ – МІСЯЦЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

По всьому світі, куди б не занесла доля українців, вони завжди відзначають день народження Генія українського народу, віддають

йому свою шану, як тому, який зумів об'єднати всіх своїм словом і патріотизмом, своєю любов'ю до України! Тарас Шевченко завжди буде жити в наших серцях! (І. П.-К)

Іван КОВАЧ

Є ПАМ'ЯТНИК ШЕВЧЕНКУ В БУХАРЕСТІ

Хлібється день, мов ангел у небесах,
і з роду в рід вагомиться праслово,
в заплаті та розплаті водохресній
іде Шевченко, мовби дієслово.

Нанизує слова в тривожному барвінку
і зцілює рубіни, мов руїни.
Народний і всетронний, із затінку
Шевченко вибрав рідну Україну.

Немовби душу, що снується дзвоном
глибин бездонних та далекосяжних,
в опорі-непокорі ніжноздвонно
возвів Шевченко лебедів останніх.

В багряному безсонному світанку,
як босі ноги в росах дичавіють,
іде Шевченко й плеще вітер в ганку,
немовби надніпрянська коломийка.

В щоднинній білій пам'яті магнолій
долоня вітру віру знов зударить,
бо там, де степ гуде-гуде розлогий,
лиш він, Шевченко, господарить.

...І тут, де сизь блукає берегами,
і тут, де виворочаться дороги,
і тут Шевченко ходить поміж нами,
і тут він Хрест свій носить до незмоги.

Та є вже честь, немовби хліб насущний,
є день, немов дора, що вже в безпеці,
та нерозтрощена й грядуща, –
є Пам'ятник Шевченку в Бухаресті!

Пам'ятник-погруддя Т. Шевченку
Скульптор: Геннадій Єршов, 1998 р.
Бухарест, парк Херестреу

ВІТАЄМО З 8-им БЕРЕЗНЕМ!

МАМА

Чи є на світі слово прекрасніше й ніжніше? У матері добрі й ласкаві руки, найвірніше й найчутливіше серце, – в ньому не згасає любов, воно ніколи не залишається байдужим.

І скільки б тобі не було років – п'ять чи п'ятдесят, – тобі завжди потрібна мати, її ласка, її погляд.

Чим більша твоя любов до матері, тим світліше і радісніше твоє життя.

учит. Настя ВЕЧУНКА,
Школа н-р 2 Луги,
Мараморощина

КАЗКА ПРО БЕРЕЗЕНЬ

Жила-була на світі красуня Весна. І мала вона трьох синів. Найстарший, Березень, був добрим та лагідним.

Він дуже любив поспати. І цим користалась злюка Зима. Вона то озерце заморозить, то снігу притрусить.

Одного разу Березень прокинувся від того, що він замерз. Обдивився довкола і засмутився.

Вчора він кригу на озері пів дня колов, а нині вона виглядає ще міцнішою.

Порозганяв усі хмари, щоб Сонце Землю зігріло, а на небі одна сива-сива висить і снігом посіває.

Нори звірятам від листя і гілочок лишніх порозчищав, та Зима з Вітром ще більше позакидували.

Побачила засмученого сина Весна та й питає:

– Чому зажурився, синочку?

– Та от, матусю. Сон маю такий міцний, що Зима встигає повернутись.

– Не засмучуйся, любий. Я знаю, як цьому зарадити. Треба лише помічників покликати.

І Весна заспівала. Та так мелодійно, що все довкола затихло.

А пісня полилася полями і лісами аж через море.

Почули її там перелітні птахи і зрозуміли, що вже час додому повертатись.

Змахнули вони крилами, і зграйка за зграйкою полетіли.

Прилетіли жайворонки і бачать: поки Березень спить, Зима інієм дерева вкриває. Почали пташки співати, капосницю проганяти, то й сонько прокинувся.

Подякував він пташкам і зрадів – тепер у нього є вірні охоронці. І ніхто вже не стане Весні на заваді.

Марія СОЛТИС-СМИРНОВА

◆ С Ж О Р І Ж К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

ВІТАЄМО ВСІХ НАШИХ ДІТЕЙ ТА УЧНІВ З ВЕЛИКИМ СВЯТОМ – СВЯТОМ ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСІННЯ! БАЖАЄМО ВСІМ СМАЧНОЇ ПАСКИ!

Для кожного народу, для кожної особи Воскресіння Господнє – це радість, це торжество добра над влом!

Хоч у наш час святкування Великодня розділилося аж на три різні свята – Великдень православний, Великдень католицький і Великдень юдейський, які мають свої традиції і вірування, для всіх він приносить радість, сімейно згуртовує всіх, приносить для всіх добро і мир у душах.

Цього року Наш Великдень припадає дуже скоро – 8 квітня, коли ще і зима від нас не відійшла. А бідні лелеки вже повернулися, і їх зустріли заметілі, страшна зима. 19 березня – День повернення лелек (бузьків).

З Великоднем вас вітаємо! Бажаємо добра, радості, любові та миру!

**ХРИСТОС ВОСКРЕС!
ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!**

(І.П.-К.)

З ВЕЛИКОДНІХ ЛЕГЕНД

Існує кілька легенд про те, чому Великдень називається так. Одна з легенд говорить так:

«Великдень називається так тому, що в той час, коли Христос народився, сильно світило сонце і стояли такі довгі дні, що сьогоднішнім потрібно б аж сім скласти, щоб був один тодішній. Тоді, було, як зійде сонце в неділю вранці, то зайде аж у суботу ввечері. А як розп'яли Христа – дні поменшали. Тепер тільки царські ворота в церкві стоять навстіж сім днів...».

А ще, надіюся, знаєте, що після Воскресіння Христа в церкві не слід ставати на коліна, коли молимося!

**ІСУС ХРИСТОС ЗДОРОВ'Я
ІШЛЕ З НЕБЕС**

Хай мир у серці Вашому панує,
Хай ангел Божий щастя Вам дарує.
Ісус Христос здоров'я ише з небес,
Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

1 БЕРЕЗНЯ – ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ КІШОК

Історія того, як з'явилося це свято, не збереглася. Але ще у

Стародавньому Єгипті вбивство кішки каралося смертю. А сьогодні кішкам, нашим розумницям, які нам розвеселяють дні, приділяємо багато уваги і любові. Крім того, кішечки дарують нам гарний настрій, а медики знайшли у кішок ще й лікувальні властивості!

Дуже цікавим є і дослідження професора Венцеля, який доводить, що наші милі кішки здатні виділяти окремі букви і навіть склади, і то найбільше зі всіх домашніх тварин: А, Б, Ц, Ф, Х, І, М, Н, О, Р, С, У, В, Міау, Фіау, Сс, Бр, Мр, Ба, Оау, Йа. (з власного досвіду: коли кішка нагнівалася, попереджає: Х-Х-Х!).

Грицько **БОЙКО**

ЧОМУ ГРИЦЬКО ПОДРЯПАНИЙ

– Чому це ти подряпаний? – Юрко Тимка пита.
Тимко йому відказує:
– Та я ж купав kota!
– А я от не подряпаний,
Хоч теж купав свого...
– Еге, ти ж не викручував
І не сушив його!

ПРИЙШЛА ВЕСНА – ЖІНОЧЕ СВЯТО ПРИНЕСЛА!

Щорічно в світі відзначають жіночий день – 8 березня, коли вишановується краса, доброта й ніжність матерів, люблячих дружин, милих дочок, дорогих сестер, веселих подруг, ласкавих бабусь. Це свято свідчить про особливу роль жінки в сім'ї та суспільстві.

Якраз про це не забула повітова організація СУР Мараморощини, 17 березня ц.р. провівши подію-симпозіум на тему: «Роль жінки, українки в суспільстві». Велику заслугу в цьому заході мав голова організації Мирослав Петрецький. На подію зібралися представниці жіночих комітетів усіх українських сіл, члени артистичних гуртів, запрошені.

Захід розпочався молитвою, промовленою отцем Іваном Юрчею із села Бистрий.

Щиросердечними словами привітав усіх жінок СУР депутат Микола-Мирослав Петрецький, а також голови місцевих організацій СУР. Дуже сильно відчувалась поведінка чоловіків, які обдарували жінок квітами.

Кожна людина, кожний народ має свої святині. До кожної святині належить, насамперед, любов до матері, до тієї жінки, яка дала нам життя, яка виплекала, виростила і виховала нас.

Жінка, взагалі, – оте чарівне дзеркало, в якому відображається суспільство. На ній тримається сім'я, держава, світ, без неї не має майбутнього, бо вона, як було сказано, любляча мати, ніжна кохана, добра вчителька, прекрасна муза, талановита співачка, поетеса, видатний науковець, успішний діловик, умілий лікар. Від неї все стає прекраснішим, стає затишним дім, веселішає все оточуюче. На долю жінки випадає значно більше перевантажень, ніж на долю чоловіка (?). Саме тому Бог створив жінку значно витривалішою. Жінка терпляче зносить як емоційні, так і фізичні перевантаження.

Про те, яке місце в суспільстві повинна займати жінка, йшла мова в усі часи. Якщо говорити про права й обов'язки

жінки в суспільстві, можна дійти висновку, що вони не завжди були однаковими, вони змінювались. Протягом історії жінки займали побільше місце березині домашнього вогнища, займались господарськими справами. В сучасному світі жінка має спеціальну роль, не регламентовану ні на якому рівні, має ті ж самі права, що і чоловік. Людство розвивається і вона сама може зробити вибір між сім'єю і кар'єрою. На жаль, іноді сімейні проблеми заважають жінці у становленні кар'єри, бо дітям мати потрібна постійно, їм необхідно відчувати її ласку, чути її голос, бачити її усмішку. Нераз материнська любов доводить жінок до жертвування собою заради своїх дітей. У будь-якому суспільстві у жінки є право на щастя. Бізнес та кар'єра не повинні замінювати її головного призначення – бути мартір'ю і дружиною. Треба зауважити, що роль жінки ще не стала універсальною, адже існують ще країни, де жінки обмежені у своїх правах. Дуже багато можна написати про жінок (лишаю місце й для інших).

На закінчення підписувач цих рядків поздоровила всіх активних жінок, які беруть участь у суспільному і культурному житті, є зразками матерів і бабусь, жінок, які продовжують людський рід через народження дітей, які служать нашій рідній українській мові, стараються, щоб вона не пропала, побажала міцного здоров'я, достатку, море теплих слів, гарного настрою, щастя в житті, хай труднощі обходять їх стороною, а віра, надія і любов, сімейний затишок та усмішка дітей, внуків, правнуків нехай оточують всіх. Чоловікам дала пораду, як сказав Апостол Павел у посланію до Ефесян, – любити своїх жінок, як свої тіла, бо хто любить свою жінку, сам себе любить! Жінка – як музика, її можна любити, навіть не розуміючи...

Ледія СПИВАЛЮК,
голова жіночої організації СУР

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988

Adresa redakției: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, непорушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.